

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ DAİRE

TAYLAN v. TÜRKİYE

(Başvuru No. 32051/09)

KARAR

STRASBOURG

03 Temmuz 2012

İşbu karar AIHS'nin 44 § 2. maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecektir. Şekli düzeltilmelere tabi olabilir.

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2012. Bu gayriresmi çeviri, Adalet Bakanlığı, Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, İnsan Hakları Daire Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme'yi bağlamamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, İnsan Hakları Daire Başkanlığı'na atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

Taylan v. Türkiye davasında,

12 Haziran 2012 tarihinde,

Başkan

Françoise Tulkens,

Yargıçlar

Danute Jociene,

Isabelle Berro-Lefevre,

Andras Sajó,

Işıl Karakaş,

Paulo Pinto de Albuquerque

Hellen Keller,

ve *Daire Yazı İşleri Müdürü* Stanley Naismith'in katılımıyla oluşturulan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Dairesi), yapılan gizli müzakereler sonrasında aşağıdaki kararı vermiştir:

USUL

1. Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan (32051/09 no'lu) dava, Türk vatandaşı Tamer Taylan'ın ("başvuran") Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne ("AİHM") 5 Haziran 2009 tarihinde, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin ("AİHS") 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurudan ibarettir.

2. Başvuran, Bursa'da görev yapan avukat G. Dede tarafından temsil edilmektedir. Türk Hükümeti ("Hükümet") ise kendi görevlisi tarafından temsil edilmektedir.

3. 10 Aralık 2010 tarihinde başvuru Hükümete bildirilmiştir. Ayrıca davanın esası ve kabul edilebilirliğine hükmetmeye karar verilmiştir (29. maddenin 1. paragrafı).

OLAY VE OLGULAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

4. Başvuran 1968 doğumlu olup Bursa'da ikamet etmektedir.

A. Başvuranın tutuklama ve gözaltı süresince kötü muamele gördüğü iddiası

5. Başvuran 8 Mart 2000 tarihinde suç işlemek amacıyla örgüt kurma, dolandırıcılık, tehdit ve rüşvet suçlarını işleme şüphesi ile yakalanmıştır. Yakalamanın ardından yaklaşık olarak bir saat sonra, başvuran doktor muayenesinden geçirilmiştir. Başvuranı muayene eden doktor başvuranın vücudunda herhangi bir yaralanma izine rastlamamıştır.

6. Başvuran aynı gün, kötü muamele gördüğünü iddia ettiği Bursa Emniyet Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü'ne götürülmüştür. Başvuran, özellikle, çıplak soyulduğunu, dövüldüğünü, kendisine elektrik verildiğini, kollarından asıldığını, çıplak olarak zorla soğuk zemin üzerine oturtulduğunu ve çıplak olarak hortumla ıslatıldığını iddia etmiştir.

7. 10 Mart 2000 tarihinde başvuranın karısı kocasının işkence gördüğü iddiasıyla Bursa Cumhuriyet Savcılığı'na şikâyet başvurusunda bulunmuştur.

8. Ardından aynı gün Bursa Cumhuriyet Savcılığı konu hakkında soruşturma başlatmıştır.

9. 12 Mart 2000 tarihinde Bursa Emniyet Genel Müdürlüğü'nün talebi üzerine Bursa Sulh Ceza Mahkemesi başvuranın gözaltı süresini üç gün uzatmıştır.

10. 14 Mart 2000 tarihinde başvuran Bursa Cumhuriyet Savcısı huzuruna çıkartılmıştır. Ardından başvuran muayene edilmek üzere Bursa Adli Tıp Kurumu'na nakledilmiştir. Başvuranın kötü muamele gördüğü yönündeki şikâyetini dikkate alan adli tıp

raporunda, başvuranın sol kolunda 8x3 cm ve 8x1 cm boyutlarında iki çürük, sağ kol altında 6x5 cm boyutlarında hafif çürük, sol gözü etrafında maviye çalan renkte çürük, penisi etrafında kabuklanmış paralel lezyonlar ve sağ diz altında 2x1 cm boyutlarında çizik olduğu belirtilmiştir.

11. Aynı gün Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğünün talebi üzerine başvuran başka bir doktor tarafından bir kez daha muayene edilmiştir. Söz konusu doktor başvuranın baş ağrısı, baş dönmesi ve sağ ayak başparmağında hassasiyet şikâyetlerinde bulunduğunu belirtmiş ve düzenlediği raporda başvuranın genel sağlık durumunun iyi olduğunu ve başvuranın bilincinin açık olduğunu ifade etmiştir. Doktor başvuranın vücudunun sağ ve sol taraflarında çürükler ve hiperemi (kan toplanması), her iki kolunda hiperemi, penisinde (üç gün içinde iyileşmesi muhtemel) 2x3 cm boyutlarında kabuklanmış lezyonlar ve gözü etrafında (beş gün içinde iyileşecek) bir çürük olduğunu belirtmiştir. Raporda son olarak söz konusu yaralanmaların başvuranı günlük yaşamından alıkoymayacağı da ifade edilmiştir.

12. 20 Mart 2000 tarihinde Bursa Cumhuriyet Savcılığı, Adli Tıp Kurumu'ndan 14 Mart 2000 tarihli raporuna istinaden başvuranın çalışıp çalışamayacağı konusunda görüş bildirmesini talep etmiştir. Adli Tıp Kurumu aynı gün yayınladığı diğer raporunda bir önceki raporun bulgularına tekrar işaret ederek, başvuranın üç gün süreyle çalışmasının uygun olmadığı görüşünü bildirmiştir.

13. Başvuranın tutukluluk halinin sona ermesinin ardından cezaevi hekimi başvuranı Bursa Devlet Hastanesi'ne sevk etmiştir. 22 Mart 2000 tarihinde söz konusu hastanede başvurana akut lomber strain (bel incinmesi) ve diskopati teşhisi konulmuştur. Doktor başvuranın sağ tarafında spondiloz ve siyatik şikâyetleri olduğunu da belirtmiştir. Başvuran 27 Mart 2000 tarihinde hastaneden taburcu edilmiştir.

14. 28 Mart 2000 tarihinde Bursa Cumhuriyet Savcısı başvuranın gözaltı süresince kötü muamele gördüğü iddialarını dinlemiştir. Başvuran Cumhuriyet Savcısı huzurunda yedi günlük gözaltı süresi boyunca saat başı ya da iki saatte bir çınlıplak soyulduğu, kendisine elektrik verildiği, kollarından asıldığı, çıplak olarak zorla soğuk zemin üzerine oturtulduğu ve hortumla soğuk suyla ıslatıldığı iddialarını tekrar etmiştir. Başvuran aynı zamanda tutukluğu sırasında gözlerinin bağlandığını ve Bursa Cumhuriyet Savcısı huzuruna ilk kez çıkartılana kadar o şekilde tutulduğunu iddia etmiştir.

15. Ertesi gün 29 Mart 2000 tarihinde Bursa Cumhuriyet Savcılığı başvuranın Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü'nde tutulduğu sırada görevde olan ve başvuran ile herhangi bir temasta bulunmuş olan polis memurlarının listesini talep etmiştir.

16. Bu süre zarfında konu bir Bursa milletvekili aracılığıyla Adalet Bakanlığının dikkatine sunulmuştur.

17. Bu gelişmenin ve olayın yerel bir gazetede yer almasının ardından, 6 Nisan 2000 tarihinde Bursa Cumhuriyet Savcılığı, Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü'ne bir bilgi notu göndererek başvuran hakkında düzenlenen tıbbi raporların kötü muamele iddialarını desteklediğini ve konu hakkında 10 Mart 2000 tarihinde soruşturma başlatılmış olduğunu ifade etmiştir.

18. Ardından 18 Nisan 2000 tarihinde Bursa Emniyet Müdürlüğü yaşandığı iddia edilen olayların gerçekleştiği tarihlerde görevde olan on üç polis memurunun isimlerini Bursa Cumhuriyet Savcılığı'na iletmiştir.

B. Polis memurları aleyhine yürütülen ceza yargılaması

19. 26 Nisan 2000 tarihinde Savcı tarafından Bursa Ağır Ceza Mahkemesi'ne sunulmak üzere, eski Ceza Kanunu'nun (765 sayılı Kanun) 243. maddesi uyarınca isimleri listelenen on üç polis memuru hakkında işkence suçunu içeren bir iddianame hazırlanmıştır. Savcı, şikâyet sahiplerinin olaylar hakkındaki açıklamalarının ve tanık ifadelerinin tıbbi raporlarda yer alan bulguları doğruladığı savı ile devam etmiş ve başvuranın da içinde bulunduğu yedi şikâyet sahibinin gözaltı süresince kötü muamele gördüğü sonucuna varmıştır.

20. 29 Haziran 2000 tarihinde yapılan ilk duruşmada Bursa Ağır Ceza Mahkemesi, Bursa Cumhuriyet Savcılığı tarafından yaptırılan soruşturmayı yetersiz bulmuştur. Mahkeme, şikâyet sahiplerinin işkence uygulamakla suçladıkları polis memurlarını teşhis ettikleri bir yöntem takip etmiştir. Başvuran yargılama sürecine müdahil olarak katılmıştır.

21. Ağır Ceza Mahkemesi, takip eden 10 duruşma boyunca tıbbi raporları ve Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen belgeleri incelemiştir. Söz konusu mahkeme ayrıca suçlanan polis memurlarının, şikâyet sahiplerinin ve pek çok tanığın ifadesine başvurmuştur.

22. 27 Mart 2003 tarihinde Bursa Ağır Ceza Mahkemesi başvuran hariç olmak üzere şikâyet sahiplerinin hiçbirisinin kötü muamele görmediği ve on polis memurunun başvuranın gözaltında kötü muamele gördüğü iddiası ile ilişkili olmadıklarından hareketle, bu on polis memuru hakkında beraat kararı vermiştir. Ağır Ceza Mahkemesi, başvuran tarafından duruşmalarda teşhis edilen geriye kalan üç polis memurunu, başvuranın olaylar hakkındaki beyanlarının tıbbi raporlar ile tutarlı olmasından hareketle, işledikleri iddia edilen tüm suçlardan suçlu bulmuştur. Ağır Ceza Mahkemesi bahse konu üç polis memuru hakkında on ay hapis cezası uygulanmasına ve memurların iki ay 15 gün kamu hizmetlerinden yasaklanmasına hükmetmiştir. Son olarak Ağır Ceza Mahkemesi, bahse konu polis memurlarının tekrar suç işlemeyecekleri kanaatine vararak 647 sayılı Kanunun 6. bölümü uyarınca polis memurlarının cezalarını ertelemiştir.

23. 14 Haziran 2006 tarihinde Yargıtay beraat kararları hususunda ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır. Ancak Yargıtay, her ikisi de 2005 tarihinde yürürlüğe giren yeni Ceza Kanunu (5237 sayılı Kanun) ve yeni Ceza Muhakemesi Kanunu (5271 sayılı Kanun) çerçevesinde dosyanın yeniden incelenmesi gerektiği görüşü ile mahkemenin vermiş olduğu kararı ceza bağlamında bozmuştur.

24. 1 Şubat 2007 tarihinde Bursa Ağır Ceza Mahkemesi eski Ceza Kanunu'nun (765 sayılı Kanun) suçlanan polis memurlarının daha fazla lehine olduğuna karar vermiştir. Mahkeme polis memurları hakkında yeniden on ay hapis cezası uygulanmasına ve memurların iki ay 15 gün kamu hizmetlerinden yasaklanmasına hükmetmiştir. Bu kez ceza her bir polis memuru için 900 TL¹ para cezasına dönüştürülmüş ve yine ertelenmiştir.

25. Yargıtay, ilk derece mahkemesinin yeni Ceza Muhakemesi Kanunu'nun (5271 sayılı Kanun) 231. maddesi uyarınca hükmün açıklanmasının beş yıl geri bırakılması hususunu da incelemesi gerektiğinden hareketle, söz konusu kararı 2 Temmuz 2008 tarihinde bozmuştur.

¹ Söz konusu tarihte 493 Euro'ya karşılık gelmektedir.

26. 5 Kasım 2008 tarihinde Bursa Ağır Ceza Mahkemesi polis memurlarının itiraf alabilmek amacıyla başvurayı dövdüklerine, başvurana küfür ettiklerine ve elektrik uyguladıklarına karar vermiştir. Mahkeme, eski Ceza Kanunu'nun (765 sayılı Kanun) 243. maddesi uyarınca polis memurları hakkında bir kez daha on ay hapis cezası uygulanmasına ve memurların iki ay 15 gün kamu hizmetlerinden yasaklanmasına hükmetmiştir. Polis memurlarının sabıka kayıtlarının ve aynı suçu yeniden işleme olasılıklarının olmaması nedeniyle hükmün açıklanmasını geri bırakmıştır.

27. Başvuran karara itiraz etmiştir. Ancak 28 Kasım 2008 tarihinde Bursa Ağır Ceza Mahkemesi başvuranın itirazını reddetmiştir. Nihai karar başvurana 15 Aralık 2008 tarihinde tebliğ edilmiştir.

C. Polis memurları hakkındaki disiplin soruşturması

28. 12 Mayıs 2000 tarihinde Bursa Valiliği on üç polis memuru hakkındaki kötü muamelede bulunmak iddialarını incelemek amacıyla disiplin soruşturması yapmak üzere bir başmüfettiş görevlendirmiştir.

29. Soruşturma 22 Mayıs 2000 tarihinde başlatılmış ve müfettişin fezlekesini sunduğu 3 Ağustos 2000 tarihinde tamamlanmıştır. Başvuranın aranması ve ifadesinin alınması sırasında kaydedilen video görüntülerinin yanı sıra, polis memurlarının, tanıkların ve başvuranın da aralarında olduğu şikâyet sahiplerinin ifadelerinin de ışığı altında müfettiş, başvuranın sağlık durumunun iyi olduğunu, doktor raporlarında yer alan hafif çürüklerin başvuranın kendisi tarafından da yapılmış olabileceğinin mümkün olduğunu belirtmiştir. Bu bağlamda müfettiş, polis memurlarının fiillerinin disiplin cezası gerektirmediğine karar vermiştir.

30. 9 Ocak 2002 tarihinde başmüfettişin bulgularını vurgulayan Emniyet Genel Müdürlüğü Merkez Disiplin Kurulu, on üç polis memuru hakkında disiplin cezası vermeye yer olmadığına karar vermiştir.

II. İLGİLİ İÇ HUKUK KURALLARI VE UYGULAMALARI

31. Söz konusu tarihte yürürlükte olan kötü muameleye ilişkin yargılama sürecinde takip edilen iç hukuk kuralları ve uygulamalarının tanımı için *Batı ve Diğerleri v. Türkiye* kararlarına bakılabilir. (*Batı ve Diğerleri v. Türkiye*, no. 33097/96 ve no. 57834/00, §§ 96-98, AIHM 2004-IV (hülasa)).

32. Hükmün açıklanmasının geri bırakılması, Ceza Muhakemeleri Kanunu'nun 231. Maddesinde düzenlenmiştir. Söz konusu maddenin ilgili paragrafları aşağıda verilmiştir:

Madde 231

(5) Sanığa yüklenen suçtan dolayı yapılan yargılama sonucunda hükmolunan ceza, iki yıl veya daha az süreli hapis veya adli para cezası ise, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilir. Uzlaşmaya ilişkin hükümler saklıdır. Hükmün açıklanmasının geri bırakılması, kurulan hükmün sanık hakkında bir hukukî sonuç doğurmamasını ifade eder.

(6) Hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilmesi için;

a) Sanığın daha önce kasıtlı bir suçtan mahkûm olmamış bulunması

b) Mahkemece, sanığın kişilik özellikleri ile duruşmadaki tutum ve davranışları göz önünde bulundurularak yeniden suç işlemeyeceği hususunda kanaate varılması

c) Suçun işlenmesiyle mağdurun veya kamunun uğradığı zararın, aynen iade, suçtan önceki hale getirme veya tazmin suretiyle tamamen giderilmesi gerekir.

(8) Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının verilmesi halinde sanık, beş yıl süreyle denetim süresine tâbi tutulur.

(10) Denetim süresi içinde kasten yeni bir suç işlenmediği ve denetimli serbestlik tedbirine ilişkin yükümlülöklere uygun davranıldığı takdirde, açıklanması geri bırakılan hüküm ortadan kaldırılarak, davanın düşmesi kararı verilir.

(11) Denetim süresi içinde kasten yeni bir suç işlemesi veya denetimli serbestlik tedbirine ilişkin yükümlülöklere aykırı davranması halinde, mahkeme hükmü açıklar. Ancak mahkeme, kendisine yüklenen yükümlülöklere yerine getiremeyen sanığın durumunu değerlendirerek; cezanın yarısına kadar belirleyeceği bir kısmının infaz edilmemesine ya da koşullarının varlığı halinde hükümdeki hapis cezasının ertelenmesine veya seçenek yaptırımlara çevrilmesine karar vererek yeni bir mahkûmiyet hükmü kurabilir.

(12) Hükümün açıklanmasının geri bırakılması kararına itiraz edilebilir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

I. AİHS'NİN 3. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

33. Başvuran AİHS'nin 3. maddesi uyarınca gözaltı süresince işkence gördüğü iddiasında bulunmuştur. Başvuran ayrıca polis memurları aleyhine yürütülen ceza yargılamasının uzunluğundan ve hükümün açıklanmasının geri bırakılmasından da şikâyetçi olmuştur. Başvuran bu durumun sanıklar açısından cezasızlıkla sonuçlandığını düşünmektedir. Başvuran AİHS'nin 3. ve 6. maddelerine dayanmaktadır.

34. AİHM, söz konusu şikâyetlerin AİHS'nin 3.maddesi yönünden incelenmesi gerektiğini düşünmektedir. AİHS'nin 3.maddesi şunu öngörmektedir:

“Hiç kimse işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza ya da işlemlere tabi tutulamaz”

A. Kabul edilebilirlik Hakkında

35. AİHM bu şikâyetin, AİHS'nin 35. maddesinin 3(a) paragrafı anlamında açıkça dayanaktan yoksun olmadığını kaydetmektedir. AİHM ayrıca, hiçbir kabul edilemezlik gerekçesi bulunmadığını tespit etmektedir. Dolayısıyla, şikâyet kabul edilebilir olarak beyan edilmelidir.

B. Esas Hakkında

1. 3. maddenin esası hakkında

36. Hükümet başvuranın kötü muamele gördüğü iddialarına itiraz etmemiştir ve yalnızca Bursa Ağır Ceza Mahkemesi'nin 5 Kasım 2008 tarihli kararına atıfta bulunmuştur.

37. AİHM, AİHS'nin 3.maddesi uyarınca kötü muamele iddialarının olması durumunda, ayrıntılı inceleme yapılması gerekliliğini hatırlatır. Ancak yerel yargılama yapılması halinde, olay ve maddi unsurlara dair kendi değerlendirmesini yerel mahkemelerinkilerin yerine

koyarak AİHM'nin görevi değildir. Ve genel bir kural olarak önündeki kanıtları değerlendirme göre yerel mahkemelere aittir. (bkz., örneğin *Gäfgen v. Almanya* [GC], no. 22978/05, § 93, AİHM 2010-....)

38. AİHM, Yargıtay'ın önceki kararı bozan kararının ardından Bursa Ağır Ceza Mahkemesi'nin kanıtları ve maddi unsurları yeniden incelemiş olduğuna ve 5 Kasım 2008 tarihinde başvurana gözaltı süresince suçlanan polis memurları tarafından kasten kötü muamelede bulunulduğuna karar verdiğine işaret etmektedir. Yerel mahkeme, bahse konu polis memurlarının itiraf alabilmek amacıyla başvurayı dövdüklerine, başvurana küfür ettiklerine ve elektrik uyguladıklarına karar vermiştir. Bu bağlamda yerel mahkeme, söz konusu polis memurlarını eski Ceza Kanunu'nun 243. maddesi (bkz paragraf 26) uyarınca işkence uygulamaktan suçlu bulmuştur. Yukarıdaki bilgilerin ışığı altında AİHM başvuranda gözlenen yaralanmaların, bahse konu üç polis memuru tarafından görevleri sırasında uygulanan kötü muameleyle dayandırılması gerektiğine karar vermiştir.

39. Söz konusu muamelenin ciddiyeti açısından AİHM, bir çok kararında (bkz., diğerleri ile birlikte, *Selmouni v. Fransa* [GC], no.25803/94, §§ 96-97 AİHM 1999-V) bir muamele türünün işkence olarak sınıflandırılabilmesi için 3. maddede ifade edilen işkence kavramı ile insanlık dışı veya onur kırıcı muamele arasındaki farkın mutlaka ortaya konulması gerektiğinin altını çizer. AİHM'ye göre bu ayrımın yapılmasındaki amaç, ciddi ve insafsızca acı çekilmesine yol açan kasıtlı ve insanlık dışı muameleyle özel bir önem yüklemektir.

40. Bu bağlamda AİHM, başvuranın şikâyetçi olduğu muamelenin ifade almak amacıyla polis memurları tarafından kasten uygulandığı görüşündedir. Bursa Ağır Ceza Mahkemesi'nin kararı ile teyit edildiği gibi, başvuran gözaltı süresince dövülmüş ve başvurana elektrik verilmiştir. Bu şartlar altında AİHM sözü edilen fiillerin ciddi ve insafsızca olduğunu ve acı çekilmesine ve ızdıraba yol açtığını düşünmektedir. AİHM söz konusu davaya konu kötü muamelenin AİHS'nin 3.maddesi uyarınca işkence olarak kabul edilebileceğine karar vermiştir.

41. Bu bağlamda AİHS'nin 3.maddesinin esastan ihlal edildiğine hükmedilmiştir.

2. 3. maddenin usulü hakkında

42. Hükümet, polis memurları hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılmasının AİHS'nin 3.maddesini ihlal etmediğini ve hükmü takip eden beş yıllık süre içinde polis memurlarının kasıtlı başka bir suç işlemeleri halinde hükmün icra edilecek olmasından ötürü polis memurları açısından cezasızlık ile sonuçlanmadığını iddia etmiştir. Hükümet ayrıca yargılama süresince başvurana tahakkuk eden yargılama giderleri ve masraflarının da söz konusu polis memurları tarafından ödenmesine hükmolunduğunu da ifade etmiştir. Son olarak zamanlilik açısından bakıldığında, Hükümet, tüm süreç boyunca ek raporların, tıbbi kayıtların toplandığı, tanık ifadelerinin alındığı düşünüldüğünde yargılamanın AİHS'nin gerekliliklerini yerine getirdiğini ileri sürmüştür.

43. AİHM, bir bireyin polis ya da benzer devlet görevlilerinin gözetimi altında tutulduğu sırada, 3. maddenin ihlaline yol açacak müdahaleye maruz kaldığına dair güvenilir bir ifade vermesi durumunda, bu maddenin devletin AİHS'nin 1.maddesi kapsamında ele alınan << kendi yetki alanları içinde bulunan herkesin bu AİHS'nin birinci bölümünde açıklanan hak ve özgürlüklerden yararlanmalarını sağlamak >> şeklindeki genel görevi ile bağlantılı olarak yorumlanması ve dolayısıyla olay hakkında etkili bir soruşturma yapılması gerektirdiğini hatırlatmaktadır. Söz konusu soruşturma sorumluların tespit edilmesi ve cezalandırılması ile sonuçlanacak nitelikte olmalıdır. (bkz., örneğin *Labita v. İtalya* [GC], no. 26772/95, § 131, AİHM 2000-IV). AİHM'nin yerleşik içtihatları uyarınca bunun anlamı, yerel adli makamların uygulanan fiziksel ya da psikolojik eziyeti hiçbir koşulda cezasız bırakmamaları gerektiğidir. Bu yaklaşım özellikle halkın hukuk devletine olan güvenini ve desteğini sağlamak noktasında önem arz etmektedir. Ayrıca kamu makamlarının hukuka aykırı fiillere tolerans gösterdiği ya da gerekli dikkati göstermediğine ilişkin toplumda oluşabilecek kanaatin önlenmesi açısından da gereklidir. (bkz., örneğin *Okkalı v. Türkiye*, no. 52067/99, § 65, AİHM 2006-XII (hülasa), ve *Derman v. Türkiye*, no. 21789/02, § 27, 31 Mayıs 2011).

44. Şüphesiz bu bağlamda hızlı ve titiz hareket etmenin gerekli olduğuna hiç şüphe yoktur. Belirli bir duruma yönelik yapılan bir soruşturmanın ilerlemesine engel teşkil edecek durumların ortaya çıkması olasıdır. Ancak böyle durumlarda kötü muamele iddialarının soruşturulması hususunda yetkili makamlar tarafından verilecek hızlı bir yanıtın, bu makamların hukukun üstünlüğüne uygun hareket ettiklerini gösterme açısından ve hukuka aykırı fiillere tolerans gösterildiği ya da gerekli dikkatin gösterilmediğine ilişkin toplumda

oluşabilecek kanaatin önlenmesi açısından gerekli olduğu kabul edilebilir. (bkz., yukarıda atıfta bulunulan *Batı ve Diğerleri*, § 136).

45. AİHM ayrıca, bir devlet görevlisinin 3. maddeyi ihlal eden bir suç işlemesi durumunda, bu suç hakkında yürütülen yargılamanın ve yargılama sonucunda verilen hükmün zaman aşımına uğramaması ve bu suçlar açısından af çıkarılmasına izin verilmemesi gerektiğini belirtmektedir. Buna ek olarak AİHM, bir devlet görevlisinin işkence ve kötü muamele içeren suçlarla suçlanması halinde, soruşturma ve yargılama boyunca görevden uzaklaştırılması gerektiğini ve mahkûm edilmesi halinde ise, görevden alınması gerektiğine vurgu yapmaktadır. (bkz., *gerekli değişikliklerle, Abdülsamet Yaman v. Türkiye*, no. 32446/96, § 55, 2 Kasım 2004, ve *Serdar Güzel v. Türkiye*, no. 39414/06, § 42, 15 Mart 2011).

46. Mevcut davanın maddi unsurlarına bakarak AİHM, başvuranın kötü muamele iddialarına karşılık, başvuran halen gözaltında iken hemen bir soruşturma başlatıldığını gözlemlemiştir. Her ne kadar Bursa Cumhuriyet Savcılığı başvuranın ilk şikâyetinin ardından yaklaşık bir ay sonra düzenlediği iddianame ile Bursa Ağır Ceza Mahkemesi'nde dava açmış olsa da, söz konusu polis memurları aleyhine yürütülen yargılama sekiz yıl atı ay sürmüştür. Bu gecikme, sorumlu olanların cezalandırılabilmesi için hızlı hareket edilmesi gerekliliğine ters düşmektedir. Bu süre zarfında ne polis memurlarının görevden uzaklaştırıldıklarına, ne de yetkili makamların polis memurları hakkında herhangi bir disiplin kararı aldığına dair bir belirti bulunmaktadır. (bkz. Paragraf 30). Buna ek olarak ceza yargılamasının sonunda Bursa Ağır Ceza Mahkemesi polis memurlarının başvurana işkence uyguladıklarına karar vermiş ve hükmün açıklanmasını geri bırakmıştır. (bkz. Paragraf 26). AİHM'nin içtihatları uyarınca, bu tür cezaların ertelenmesi, mahkûmiyet hükümlerinin etkisiz kalmasına yol açtığından, kuşkusuz kabul edilemez "tedbirler" kategorisine girmektedir. (bkz., yukarıda atıfta bulunulan *Okkalı*, §§ 73-78, ve *Zeynep Özcan v. Türkiye*, no. 45906/99, §§40-46, 20 Şubat 2007). Bu hususta, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun (5271 sayılı Kanun) 231.maddesi ile düzenlenen 'hükmün açıklanmasının geri bırakılması' ilkesi, cezanın infazının ertelenmesinden daha güçlü bir etkiye sahiptir ve suçluların cezadan muaf tutulması ile sonuçlanmaktadır. Bunun sebebi, hükmün açıklanmasının geri bırakılması uygulamasının, suçlunun erteleme hükmüne uyması şartıyla, kararı ceza dâhil olmak üzere tüm sonuçlarıyla birlikte ortadan kaldırması (bkz paragraf 32); ancak cezanın infazının ertelenmesi halinde ne karar ne de karara dayalı mahkûmiyetin varlığının sona ermemesidir. Bu nedenle AİHM, incelenen yerel mahkeme

kararının, hâkimlerin hukuka aykırı ciddi fiillere hiçbir şekilde göz yumulamayacağını göstermekten ziyade, bu tür davranışların sonuçlarını en aza indirmek için kendi takdir yetkilerini kullandıklarını gösterdiği kanaatindedir.

47. Dolayısıyla AİHS'nin 3.maddesi usul bakımından ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

48. AİHS'nin 41.maddesi şunu öngörmektedir:

“Mahkeme işbu Sözleşme ya da Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Akit Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, AİHM gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.”

49. Başvuran manevi tazminat olarak 100.000 Euro talep etmiştir. Masraf ve giderler için herhangi bir talepte bulunmamıştır.

50. Hükümet talep edilen miktarı aşırı bularak, başvuranın talebine itiraz etmiştir.

51. AİHM başvuranın acı ve ızdıraba maruz bırakıldığı ve bunun yalnızca AİHM tarafından tespit edilen ihlal ile telafi edilemeyeceği görüşündedir. Tespit edilen ihlalin niteliğini dikkate alan ve hakkaniyet temelinde hükmeden AİHM, manevi tazminat olarak başvurana 45.500 Euro ödenmesine karar verir.

52. AİHM gecikme faizi oranı olarak Avrupa Merkez Bankası tarafından marjinal kredilere uygulanan faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın uygun olduğuna karar verir.

BU GEREKÇELERLE MAHKEME OY BİRLİĞİYLE

1. Başvurunun kabul edilebilir olduğunu *beyan eder*;
2. AİHS'nin 3. maddesinin esas bakımından ihlal edildiğine *karar verir*;
3. AİHS'nin 3. maddesinin usul bakımından ihlal edildiğine *karar verir*;

4.

(a) Davalı Devletin başvurana AİHS'nin 44. maddesinin 2. paragrafı uyarınca kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Türk Lirası'na çevrilmek üzere manevi tazminata ilişkin olarak, vergi olarak ödenmesi gereken miktar hariç olmak üzere 45.500 Euro ödemesine,

(b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren, ödeme gününe kadar, yukarıda belirtilen miktara Avrupa Merkez Bankası tarafından marjinal kredilere uygulanan faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranda basit faiz işletileceğine *karar verir*.

5. Başvuranın adil tazmine ilişkin diğer taleplerini reddeder.

İşbu karar İngilizce dilinde tanzim edilmiş ve AİHM İçtüzüğü'nün 77. Maddesinin 2. ve 3. paragrafları uyarınca 3 Temmuz 2012 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Stanley Naismith

Françoise Tulkens

Yazı İşleri Müdürü

Başkan